

OLVASÓLAPOK

az *Állatok közelről és távolról* című könyv differenciált alkalmazásához

Az olvasólapok célja azoknak a gyermekeknek a segítése, akiknek egyéni támogatásra van szükségük a folyékony, megfelelő tempójú olvasástechnikai szint eléréséhez. *„A szótagolás a betűző olvasást azáltal segíti, hogy kisebb egységekben könnyebb a betűk külön-külön felismerése. Ugyanakkor a szótagok szóvá egyesítése sajátos feladatként nehezíti a betűző olvasást. Ezért ajánlatos a szótagoló készség fejlesztésekor a szótagolást követően szótagolás nélkül is kiejteni a szótagolt szavakat, mondatokat.”* (Nagy József: *Olvasástanítás: a megoldás stratégiai kérdése, Iskolakultúra 2004.*) Ennek megfelelően nem tartjuk célszerűnek és szakmai szempontból indokolhatónak a szótagolt változat frontális alkalmazását.

A szövegek az *Állatok közelről és távolról* című könyvvel megegyező sorrendben, az olvasástechnikai segítség fokozatos csökkentésével követik egymást. Eleinte minden szöveget két változatban kínálunk differenciált felhasználásra; egy szótagolt és egy, az átlagosnál nagyobb szóközzel tördelt változatban. Ezt követően fokozatosan csökken a szótagolt szavak mennyisége; egy idő után már csak a háromtagú, később csak a négy vagy annál több szótagszámú szavakat tagoljuk. Az utolsó szövegek esetében már csak egyféle változatot kínálunk, amelyben a szóközők megegyeznek az eredetivel, s csak a leghosszabb szavakat szótagoljuk.

Célszerűnek tartjuk, ha először a megnövelt szóközzel tördelt verziót próbáltatjuk ki minden esetben, amikor a könyvben található eredeti tördelés elolvasása még nehéznek bizonyul egy gyermek számára. Előfordulhat ugyanis, hogy a megnövelt szóköz – a szavankénti egység vizuális észlelésének könnyítésével – elegendő támogatásnak bizonyul.

Bízunk benne, hogy az olvasólapok közreadásával is hozzájárulhatunk az egyéni tanulási igények szakszerű és hatékony kielégítéséhez.

Resz-kess vi-lág, jö-vünk!

Ez az ál-lat min-den é-lő-he-lyet meg-hó-dí-tott a Föl-dön. Csak a si-va-tag-ban nem ta-lál-koz-hatsz ve-le.

Van a-lig lát-ha-tó mé-re-tű és o-lyan is, a-mi az em-be-ri te-nyér-nél nagy-obb. Van ak-vá-ri-um fa-lát tiszt-to-ga-tó, sőt még mez-te-len is!

Ta-lán már ki-ta-lál-tad, hogy e-zek a csi-gák.

A csi-gák pu-ha-tes-tű ál-la-tok. Nincs ná-luk kü-lön hím és nős-tény.

Min-den pél-dány ké-pes to-jást rak-ni. Van, a-me-lyik 50, és van, a-me-lyik 500 to-jást is rak egy-szer-re.

Sze-re-tik a ned-ves he-lye-ket. Mi-vel nö-vé-nye-ket rág-csál-nak, gyak-ran kárt o-koz-nak a ker-tek-ben.

A csi-ga a sün ked-venc e-le-de-le, de van-nak or-szá-gok, a-hol az em-be-rek is szí-ve-sen meg-kós-tol-ják.

Reszkess világ, jövőnk!

Ez az állat minden élőhelyet meghódított a Földön. Csak a sivatagban nem találkozhatasz vele.

Van alig látható méretű és olyan is, ami az emberi tenyérnél nagyobb. Van akvárium falát tisztogató, sőt még meztelen is!

Talán már kitaláltad, hogy ezek a csigák.

A csigák puhatestű állatok. Nincs náluk külön hím és nőstény. Minden példány képes tojást rakni. Van, amelyik 50, és van, amelyik 500 tojást is rak egyszerre.

Szeretik a nedves helyeket. Mivel növényeket rágcsálnak, gyakran kárt okoznak a kertekben.

A csiga a sün kedvenc eledele, de vannak országok, ahol az emberek is szívesen megkóstolják.

Pá-ro-san szép az é-let

A fák, ke-rí-té-sek tö-vé-ben egy-más-hoz ta-pad-va sza-lad-gá-ló sok ap-ró pi-ros-fe-ke-te ro-var a bo-do-bács.

A tel-jes ne-vük: ve-rő-köl-tő bo-do-bács. Mi-ért ve-rő-köl-tő? A-zért, mert té-len le-hűlt ál-la-pot-ban vá-ra-koz-nak a ki-ke-let-re. Az el-ső me-leg na-pon e-lő-búj-nak. Szin-te *fel-ve-rik* a Na-pot a té-li lus-ta-ság-ból, *fel-köl-tik* a ta-vaszt.

Mi-kor ki-nyúj-tóz-tat-ták mind a hat el-gém-be-re-dett lá-bu-kat, a-zon-nal é-tel és hit-ves u-tán néz-nek.

A pot-ro-huk vé-gé-nél ősz-sze-ta-pad-nak a sze-rel-me-sek, és az e-rő-sebb húz za ma-gá-val a gyen-géb-bet. Mert a moz-gás e-gész-sé-ges!

Min-tá-za-tuk és szí-nük na-gyon fel-tű-nő! Há-tu-kon fé-lel-me-tes har-ci dísz-t vi-sel-nek. I-ga-zá-ból bé-kés, nem túl iz-mos ál-la-tok. Csak i-jeszt-ge-tik az el-len-sé-ge-i-ke-t. Azt re-mé-lik, hogy sen-ki nem jön rá a tur-pis-ság-ra.

Párosan szép az élet

A fák, kerítések tövében egymáshoz tapadva szaladgáló sok apró piros - fekete rovar a bodobács.

A teljes nevük: verőköltő bodobács. Miért verőköltő? Azért, mert télen lehűlt állapotban várakoznak a kikeletre. Az első meleg napon előbújnak. Szinte *felverik* a Napot a téli lustaságból, *felköltik* a tavaszt.

Mikor kinyújtóztatták mind a hat elgémberedett lábukat, azonnal étel és hitves után néznek.

A potrohuk végénél összetapadnak a szerelmesek, és az erősebb húzza magával a gyengébbet. Mert a mozgás egészséges!

Mintázatuk és színük nagyon feltűnő! Hátukon félelmetes harci dísz-t viselnek. Igazából békés, nem túl izmos állatok. Csak ijesztgetik az ellenségeiket. Azt remélik, hogy senki nem jön rá a turpisságra.

Le-het egy szú-nyo-got sze-ret-ni?

Te is-mersz o-lyan em-bert, aki ked-ve-li a szú-nyo-go-kat? A-lig-ha.

Mo-csa-rak, ta-vak, fo-lyók kö-ze-lé-ben él-nek. Hogy mi-ért pont ott? A-zért, mert nem tud-nak víz nél-kül sza-po-rod-ni. A szú-nyog lár-vái a víz-ben nö-ve-ke-d-nek.

Nem len-ne ve-lük sok baj, ha nem ked-vel-nék any-nyi-ra a vért. Ez a leg-főbb táp-lá-lé-kuk. Csak a nős-tény szú-nyo-gok a vér-szí-vók.

A-hogy jön az es-te, kez-de-nek meg-é-hez-ni.

A szú-nyog fur-fan-gos a táp-lá-lék szer-zé-sé-ben. Mi-kor rá-
száll-nak, zsib-basz-tó nyá-lat nyom-nak a bőr alá. Et-től nem é-
rez-zük, hogy „ven-dégünk” van. Mi-kor el-mú-lik a zsib-ba-dás a
bő-rön, már ké-ső a hes-se-ge-tés! Ad-dig-ra el-csent a vé-rünk-
ből egy a-da-got.

Ha va-kar-juk a csí-pést, ak-kor el-ken-jük a bőr a-latt a zsib-basz-
tó nyá-lat. Nem ér-de-mes te-hát va-ka-róz-ni, mert mi-nél job-ban
va-kar-juk a csí-pés he-lyét, an-nál job-ban fog visz-ke-t-ni. Kel-le-
met-len hely-zet. E-zért az-tán ke-ve-sen sze-re-tik a szú-nyo-go-
kat.

Lehet egy szúnyogot szeretni?

Te ismersz olyan embert, aki kedveli a szúnyogokat? Aligha.

Mocsarak, tavak, folyók közelében élnek. Hogy miért pont ott? Azért, mert nem tudnak víz nélkül szaporodni. A szúnyog lárvái a vízben növekednek.

Nem lenne velük sok baj, ha nem kedvelnék annyira a vért. Ez a legfőbb táplálékuk. Csak a nőstény szúnyogok a vérszívók.

Ahogy jön az este, kezdenek megéhezni.

A szúnyog furfangos a táplálék szerzésében. Mikor ránk szállnak, zsibbasztó nyálat nyomnak a bőr alá. Ettől nem érezzük, hogy „vendégünk” van. Mikor elmúlik a zsibbadás a bőrön, már késő a hessegetés! Addigra elcsent a vérünkből egy adagot.

Ha vakarjuk a csípést, akkor elkenjük a bőr alatt a zsibbasztó nyálat. Nem érdemes tehát vakarózni, mert minél jobban vakarjuk a csípés helyét, annál jobban fog viszketni. Kellemetlen helyzet. Ezért aztán kevesen szeretik a szúnyogokat.

Ho-gyan vi-gasz-tal-juk meg a ma-gá-nyos han-gyát?

Ne törd raj-ta so-kat a fe-jed, mert a han-gyák so-sem él-nek e-ge-dül. Egy nagy fé-szek az ott-ho-nuk. Ez a han-gya-boly. Le-het-nek har-minc-negy-ve-nen, de a-kár több mil-li-ó-an is.

Egy fé-szek-ben négy-fé-le han-gya él. A leg-na-gyobb a ki-rály-nő. So-se moz-dul ki a he-lyé-ről. E-gész é-le-té-ben to-já-so-kat rak.

A ki-sebb nős-té-nyek a dol-go-zók. Ők szol-gál-ják ki a ki-rály-nőt, táp-lá-lé-kot gyűj-te-nek, gon-doz-zák a ki-csi-ke-t.

A na-gyobb szár-nyas nős-té-nyek dol-ga a csa-lád sza-po-rí-tá-sa.

To-já-sa-i-ke-t a ta-laj-ba, kö-vek vagy fa-rön-kök a-lá rak-ják.

A leg-ke-ve-ze-tes han-gyák a hí-mek. Ők a pár-zás u-tán ha-mar el-pusz-tul-nak.

A han-gyák sze-re-tik a ha-su-ke-t. Nagy ked-ven-cük a le-vél-te-tű. A le-vél-te-tű méz-í-zű har-ma-tot pré-sel ki ma-gá-ból. Ez a han-gyák é-des-sé-ge.

Még a há-zak-ba is be-köl-töz-nek. A la-kó-te-le-pi fá-ra-ó-han-gyák pél-dá-ul o-lyan la-po-sak, hogy el tud-nak jut-ni a be-főt-tes-ü-veg ku-pak-ja a-lat-ti ré-sen át a lek-vá-rig. Fan-tasz-ti-kus spor-to-lók!

Hogyan vigasztaljuk meg a magányos hangyát?

Ne törd rajta sokat a fejed, mert a hangyák sosem élnek egyedül. Egy nagy fészek az otthonuk. Ez a hangyaboly. Lehetnek harminc - negyvenen, de akár több millióan is.

Egy fészekben négyféle hangya él. A legnagyobb a királynő. Sose mozdul ki a helyéről. Egész életében tojásokat rak.

A kisebb nőstények a dolgozók. Ők szolgálják ki a királynőt, táplálékot gyűjtenek, gondozzák a kicsiket.

A nagyobb szárnyas nőstények dolga a család szaporítása.

Tojásaikat a talajba, kövek vagy farönkök alá rakják.

A legkarcsúbb hangyák a hímek. Ők a pázás után hamar elpusztulnak.

A hangyák szeretik a hasukat. Nagy kedvencük a levéltetű. A levéltetű mézízű harmatot présel ki magából.

Ez a hangyák édessége.

Még a házakba is beköltöznek. A lakótelepi fáraóhangyák például olyan laposak, hogy el tudnak jutni a befőttesüveg kupakja alatti résen át a lekvárig.

Fantasztikus sportolók!

Há-nyat lép egy ve-réb egy év-ben?

Kér-dez-ték ezt már tő-le-tek? Van, a-ki i-lyen-kor ko-moly szá-mo-lás-ba kezd, de az-tán min-den-ki rá-jön, hogy e-gyet se. Hi-szen a ve-réb nem lép, ha-nem pá-ros lá-bon ug-rál.

A ve-réb a-zért megy (a-zaz ug-rik!) kö-zel az em-be-rek-hez, mert a-ján-dék ma-gocs-ká-ra, el-ej-tett mor-zsá-ra vár.

Ki-lop-kod-ja a kint ha-gyott ko-sa-rak-ból a bú-zát. Té-len min-dig é-hes, mert a fa-gyott föld nem ad e-lég rág-csál-ni-va-ló ro-vart, ma-got.

E-rős, he-gyes kis cső-re van, ami té-len vas-ta-gabb lesz. Nyá-ron vé-kony csőr-rel is be-éri, hi-szen pu-háb-bak a ma-gok, és ro-va-rok-ból is a-kad bő-ven.

Vá-ros-ban és fa-lun is meg-él. Csa-pat-ban re-pül e-gyik hely-ről a má-sik-ra. So-kat ci-va-ko-dik tár-sa-i-val. Ná-luk is fon-tos, hogy ki a leg-e-rő-sebb, leg-ü-gye-sebb.

A ve-re-bek-nek más mó-kás ne-vük is van, pél-dá-ul: *pi-rip*, *csu-li*, *csu-ri*.

Mi-vel egy-re ke-ve-sebb van be-lő-lük, má-ra vé-dett ma-da-rak let-tek.

Hányat lép egy veréb egy évben?

Kérdezték ezt már tőletek? Van, aki ilyenkor komoly számolásba kezd, de aztán mindenki rájön, hogy egyet se. Hiszen a veréb nem lép, hanem páros lábon ugrál.

A veréb azért megy (azaz ugrik!) közel az emberekhez, mert ajándék magocskára, elejtett morzsára vár.

Kilopkodja a kint hagyott kosarokból a búzát. Télen mindig éhes, mert a fagyott föld nem ad elég rágcsálnivaló rovar, magot.

Erős, hegyes kis csőre van, ami télen vastagabb lesz. Nyáron vékony csőrrel is beéri, hiszen puhábbak a magok, és rovarokból is akad bőven.

Városban és falun is megél. Csapatban repül egyik helyről a másikra. Sokat civakodik társaival. Náluk is fontos, hogy ki a legerősebb, legügyesebb.

A verebeknek más mókás nevük is van, például: *pirip*, *csuli*, *csuri*.

Mivel egyre kevesebb van belőlük, mára védett madarak lettek.

A fo-lyó-par-tok ré-me

Sze-ren-csé-re ná-lunk csak az ál-lat-kert-ben ta-lál-koz-hatsz kro-ko-dil-lal. Ez az ál-lat a me-le-gebb vi-dé-ke-ket ked-ve-li. Fo-lyók, mo-csa-rak kör-nyé-kén él-de-gél.

Ra-ga-do-zó ál-lat, e-zért a fo-ga-za-ta e-rős és fé-lel-me-tes.

Nem ja-va-solt a ház kö-rül tar-ta-ni!

A hül-lők cso-port-já-ba tar-to-zik. Ez azt je-len-ti, hogy a kro-ko-dil-nak nincs ál-lan-dó test-hő-mér-sék-le-te. Min-dig a kül-ső hő-mér-sék-le-tet ve-szi át. E-zért a láz-mé-rő u-gyan-any-nyi fo-kot mu-tat egy kro-ko-dil hó-na a-latt, mint a hő-mé-rő.

To-jás-sal sza-po-ro-dik, mint min-den hül-lő. Az i-dő-já-rá-son mú-lik, hogy hím vagy nős-tény kel ki a to-jás-ból. Ha hű-vö-sebb van, ak-kor a to-já-sok-ból nős-té-nyek búj-nak ki, ha me-le-gebb, ak-kor hí-mek. Ez a fur-csa-ság csak er-re az ál-lat-ra jel-lem-ző! Sok húst fo-gyaszt. A hús be-le-ra-gad a fo-gak-ba. Rit-kán ta-lál-ha-tó fog-ke-fe a kro-ko-di-lok kö-ze-lé-ben. Sze-ren-csé-re van egy se-gít-sé-ge: a kro-ko-dil-ma-dár. Ez a ma-dár kis cső-ré-vel ki-bá-nyász-sza a ma-ra-dé-kot a kro-ko-dil fo-ga-i kö-zül. Egy csöp-pet sem fél a vad-ál-lat szá-já-ban mun-kál-kod-va. Úgy lát-szik, a kro-ko-di-lok job-ban sze-re-tik e-ze-ket a ma-da-ra-kat, mint a fog-fá-jást.

Ez a ra-ga-do-zó az e-gyet-len é-lő-lény, a-ki-nek a szí-ve o-lyan a-la-kú, mint a-mi-lyet mi em-be-rek raj-zo-lunk, ha sze-re-tünk va-la-kit.

A folyópartok réme

Szerencsére nálunk csak az állatkertben találkozhatunk krokodillal. Ez az állat a melegebb vidékeket kedveli. Folyók, mocsarak környékén éldegél.

Ragadozó állat, ezért a fogazata erős és félelmetes. Nem javasolt a ház körül tartani!

A hüllők csoportjába tartozik. Ez azt jelenti, hogy a krokodilnak nincs állandó testhőmérséklete. Mindig a külső hőmérsékletet veszi át. Ezért a lázmérő ugyanannyi fokot mutat egy krokodil hóna alatt, mint a hőmérő.

Tojással szaporodik, mint minden hüllő. Az időjárás múlik, hogy hím vagy nőstény kel ki a tojásból. Ha hűvösebb van, akkor a tojásokból nőstények bújnak ki, ha melegebb, akkor hímek. Ez a furcsaság csak erre az állatra jellemző!

Sok húst fogyaszt. A hús beleragad a fogakba. Ritkán található fogkefe a krokodilok közelében. Szerencsére van egy segítése: a krokodilmadár. Ez a madár kis csőrével kibányássza a maradékot a krokodil fogai közül. Egy csöppet sem fél a vadállat szájában munkálkodva. Úgy látszik, a krokodilok jobban szeretik ezeket a madarakat, mint a fogfájást.

Ez a ragadozó az egyetlen élőlény, akinek a szíve olyan alakú, mint amelyet mi emberek rajzolunk, ha szeretünk valakit.

Nem fé-lünk a de-ne-vér-től!

Nem re-pül az em-ber-nek, nem ga-ba-lyo-dik a ha-junk-ba, és nem isz-sza meg a vé-rün-ke-t. A Ma-gyar-or-szá-gon é-lő de-ne-vér-nek e-szé-be sem jut i-lyes-mi. Csak ha csap-dá-ba e-sik, akkor ha-rap i-jed-té-ben.

Bőr-vi-tor-la fe-szül két ol-da-lán, e-zért tud re-pül-ni. Pe-dig nem ma-dár, ha-nem em-lős! E-zért hív-ják őt *bőr-e-gé-mek* is.

Re-mek pi-ló-ta. O-lyan ü-gye-sen re-pül, hogy még egy haj-szá-lat is ki tud ke-rül-ni a sö-tét-ben. Nem a sze-mé-vel ve-szi ész-re a tár-gya-kat, ha-nem a tár-gyak-ról visz-sza-ve-rő-dő han-go-kat hall-ja meg.

Az itt-ho-ni de-ne-vé-rek ro-var-e-vők. Nem is cso-da, hogy té-li ál-mot al-sza-nak. Hol is ta-lál-ná-nak ro-va-ro-kat a nagy hi-deg-ben?

Van köz-tük 3-4 é-vig é-lő, és van, a-me-lyik húsz te-let is meg-él. Van-nak bar-lang-la-kó de-ne-vé-rek és van-nak víz-par-ton, me-zőn é-lők. A vá-ro-si-ak tor-nyok-ban, há-zak ré-se-i-ben, el-ha-gyott pad-lá-so-kon lak-nak. Nem kell ne-kik ve-tett ágy. Fej-jel le-fe-lé lóg-va pi-he-nik ki az éj-sza-ka-i va-dá-szat fá-ra-dal-mait.

Nem félünk a denevértől!

Nem repül az embernek, nem gabalyodik a hajunkba, és nem issza meg a vérünket. A Magyarországon élő denevérek észébe sem jut ilyesmi. Csak ha csapdába esik, akkor harap ijedtében.

Bőrvitorla feszül két oldalán, ezért tud repülni. Pedig nem madár, hanem emlős! Ezért hívják őt *bőregémek* is.

Remek pilóta. Olyan ügyesen repül, hogy még egy hajszálat is ki tud kerülni a sötétben. Nem a szemével veszi észre a tárgyakat, hanem a tárgyakról visszaverődő hangokat hallja meg.

Az itthoni denevérek rovarevők. Nem is csoda, hogy téli álmat alszanak. Hol is találnának rovarokat a nagy hidegben?

Van köztük 3-4 évig élő, és van, amelyik húsz telet is megél.

Vannak barlanglakó denevérek és vannak vízparton, mezőn élők. A városiak tornyokban, házak réseiben, elhagyott padlásokon laknak. Nem kell nekik vetett ágy. Fejjel lefelé lógva pihenik ki az éjszakai vadászat fáradalmait.

Hát ez ó-ri-á-si!

– A-pám – így szól a kis bál-na –,
hadd me-hes-sek el a bál-ba.

– Nem me-hetsz el, fi-am, Pé-ter,
nem vagy még egy ki-lo-mé-ter.

Devecseri Gábor

Ez per-sze túl-zás! E-lég, ha Pé-ter 30 mé-te-res-re nő, mint a
töb-bi kék bál-na.

A-mi-kor a kis Pé-ter meg-szü-le-tik, 7 mé-te-res, és any-nyit
nyom, mint egy kis te-her-a-u-tó. A-hogy ki-bú-jik any-ja ha-sá-ból,
fel-fe-lé ú-szik, hogy le-ve-gőt ve-gyen. A bál-nák tü-dő-vel lé-le-
gez-nek, a-hogy a szá-raz-föl-di em-lő-sök.

A bál-nák ré-ges-ré-gen a szá-raz-föl-dön él-tek. A víz-be me-rül-
ve sok táp-lá-lé-kot ta-lál-tak. Jól-lak-tak, hát ott ma-rad-tak. A
mell-ső lá-buk ú-szó-vá a-la-kult, a hát-só-ból csak egy ap-ró
csont ma-radt.

A bál-nák-ról e-lő-ször ha-tal-mas ter-me-tük jut e-szünk-be. I-lyen
nagy tes-tet csak a víz-ben le-het moz-gat-ni. Te is ész-re-vet-ted
már, hogy a víz-ben o-lyan dol-gok-ra is ké-pes vagy, a-mi-re a
par-ton nem? Így van-nak ez-zel a bál-nák is!

Több száz ki-lo-mé-ter-re is tud-nak egy-más-nak ü-zen-ni. Sok-
fé-le han-got ad-nak ki: cset-tin-te-nek, mor-mog-nak, hor-kan-ta-
nak, ci-ri-pel-nek, só-haj-ta-nak. Így ü-zen-nek egy-más-nak, ez a
bál-na-te-le-fo-n.

Hát ez óriási!

*– Apám – így szól a kis bálna –,
hadd mehessek el a bálba.*

*– Nem mehetsz el, fiam, Péter,
nem vagy még egy kilométer.*

Devecseri Gábor

Ez persze túlzás! Elég, ha Péter 30 méteresre nő, mint a többi kék bálna.

Amikor a kis Péter megszületik, 7 méteres, és annyit nyom, mint egy kis teherautó. Ahogy kibújik anyja hasából, felfelé úszik, hogy levegőt vegyen. A bálnák tüdővel lélegeznek, ahogy a szárazföldi emlősök.

A bálnák réges-régen a szárazföldön éltek. A vízbe merülve sok táplálékot találtak. Jóllaktak, hát ott maradtak. A mellső lábuk úszóvá alakult, a hátsóból csak egy apró csont maradt.

A bálnákról először hatalmas termetük jut eszünkbe. Ilyen nagy testet csak a vízben lehet mozgatni. Te is észrevetted már, hogy a vízben olyan dolgokra is képes vagy, amire a parton nem? Így vannak ezzel a bálnák is!

Több száz kilométerre is tudnak egymásnak üzeni. Sokféle hangot adnak ki: csettintenek, mormognak, horkantanak, ciripelnek, sóhajtanak. Így üzennek egymásnak, ez a bálna-telefon.

Éj-sza-ka-i sün-dör-gés

Ha az em-ber na-gyon meg-i-jed va-la-mi-től, ak-kor el-sza-lad, vagy el-bú-jik. Vagy meg sem moz-dul, hát-ha nem is ve-szik ész-re.

De mit tesz a sün? A sün zse-ni-á-lis mó-don vé-de-ke-zik. Ha meg-ri-ad, é-rint-he-tet-len kis gom-bóc lesz be-lő-le. Me-lyik macs-ka lab-dáz-na egy é-lő tús-ke-ku-pac-cal?

Ha sü-nit a-karsz lát-ni, ne fe-küdj le ko-rán! Éj-sza-ka-i ál-lat, e-zért nap-pal ne-héz ve-le ta-lál-koz-ni. A sö-tét-ben né-ha az e-gész csa-lád út-nak in-dul. Té-len ne várd ő-ket, mert al-sza-nak. Ker-tek-ben és fás he-lye-ken ke-re-sik a táp-lá-lé-kot. Ha len-ne a sü-nök-nek ét-lap-ja, a-zon ro-va-rok, csi-gák, ap-ró em-lő-sök ne-vét ol-vas-hat-nád.

Ha be-teg, sé-rült vagy ősz-sze-fa-gyott sü-nit ta-lálsz, vas-tag kész-tyű-vel nyúlj hoz-zá, ne-hogy te is meg-sé-rülj! A sün nem há-zi-ál-lat. E-zért a gyó-gyí-tás cél-ja az, hogy mi-nél e-lőbb új-ra sza-ba-don él-hes-sen.

A sün-ma-ma 40 na-pig hor-doz-za szí-ve a-latt a ki-csi-nye-it. Ál-ta-lá-ban 4-5 u-tó-dot hoz a vi-lág-ra. Ter-mé-sze-te-sen már az új-szü-lött sü-ni-nek is van-nak tús-ké-i.

Éjszakai sündörgés

Ha az ember nagyon megijed valamitől, akkor elszalad, vagy elbújik. Vagy meg sem mozdul, hátha nem is veszik észre.

De mit tesz a sün? A sün zseniális módon védekezik. Ha megriad, érinthetetlen kis gombóc lesz belőle. Melyik macska labdázna egy élő túskekupaccal?

Ha sünit akarsz látni, ne feküdj le korán! Éjszakai állat, ezért nappal nehéz vele találkozni. A sötétben néha az egész család útnak indul. Télen ne várd őket, mert alszanak.

Kertekben és fás helyeken keresik a táplálékot. Ha lenne a sünöknek étlapja, azon rovarok, csigák, apró emlősök nevét olvashatnád.

Ha beteg, sérült vagy összefagyott sünit találsz, vastag kesztyűvel nyúlj hozzá, nehogy te is megsérülj! A sün nem háziállat. Ezért a gyógyítás célja az, hogy minél előbb újra szabadon élhessen.

A sünmama 40 napig hordozza szíve alatt a kicsinyeit. Általában 4-5 utódot hoz a világra. Természetesen már az újszülött süninek is vannak tüskéi.

Ho-gyan be-szél-get-nek az e-le-fán-tok?

U-gye te is hal-lot--tál már e-le-fánt-ü-völ-tést? Ha nem is az is-ko-la-ud-va-ron, de az ál-lat-kert-ben, vagy egy film-ben biz-to-san. Az e-le-fánt a-zon-ban nem csak a hang-já-val tud je-lez-ni! A lá-bá-val pi-ci föld-ren-gést is ké-pes o-koz-ni. Ha-tal-mas tal-pa-i a-latt dü-bö-rög a föld. A föld rez-gé-se a-kár 10 km-re is el-jut-hat. A töb-bi e-le-fánt a kör-me-i-vel ér-zé-ke-li a je-le-ket. Így a-kár üd-vö-zöl-ni is tud-ják egy-mást to-po-gás köz-ben.

Két nagy cso-port-juk van: a ha-tal-mas fü-lű af-ri-ka-i és a ki-sebb fü-lű in-di-a-i e-le-fánt.

Az af-ri-ka-i e-le-fánt-nak a-zért na-gyobb a fü-le, mert Af-ri-ká-ban for-ró-ság van, az e-le-fánt pe-dig a fü-lén át is tud pá-ro-log-tat-ni. A pá-rol-gás se-gít a tes-te hú-té-sé-ben.

Az e-le-fánt nö-vény-e-vő ál-lat, e-zért nem je-lent ve-szé-lyt az em-ber-re.

In-di-á-ban már öt-e-zer év-vel ez-e-lőtt sze-lí-dí-tet-tek –e-le-fán-to-kat.

Fő-leg nagy sú-lyok hor-dá-sá-ra le-het ő-ket hasz-nál-ni.

Szo-mo-rú, hogy ezt a bé-kés ál-la-tot a csont-já-ért és az a-gya-rá-ért gyil-kol-ják. Ha nem vi-gyá-zunk rá-juk, köny-nyen ki-pusz-tul-hat-nak.

Hogyan beszélgetnek az elefántok?

Ugye te is hallottál már elefántüvöltést? Ha nem is az iskolaudvaron, de az állatkertben, vagy egy filmben biztosan.

Az elefánt azonban nem csak a hangjával tud jelezni! A lábával pici földrengést is képes okozni. Hatalmas talpai alatt dübörög a föld. A föld rezgése akár 10 km-re is eljuthat. A többi elefánt a körmeivel érzékeli a jeleket. Így akár üdvözölni is tudják egymást topogás közben.

Két nagy csoportjuk van: a hatalmas fülű afrikai és a kisebb fülű indiai elefánt.

Az afrikai elefántnak azért nagyobb a füle, mert Afrikában forróság van, az elefánt pedig a fülén át is tud párologtatni. A párolgás segít a teste hűtésében. Az elefánt növényevő állat, ezért nem jelent veszélyt az emberre.

Indiában már ötezer évvel ezelőtt szelídítettek elefántokat. Főleg nagy súlyok hordására lehet őket használni. Szomorú, hogy ezt a békés állatot a csontjáért és az agyaráért gyilkolják. Ha nem vigyázunk rájuk, könnyen kipusztulhatnak.

Él-jen a ki-rály!

Az o-roosz-lán az ál-la-tok ki-rá-lya. Va-jon mi-ért?

Ta-lán a-zért, mert ne-ki is van fej-dí-sze, a-kár a ki-rá-lyok-nak.

Az ő ko-ro-ná-ját sö-rény-nek hív-ják, és csak a hí-mek vi-se-lik.

De le-het, hogy a-zért, mert ré-gen a ki-rá-lyok dísz-ál-lat-ként tar-tot-ták ő-ket.

Az o-roosz-lán nagy-mé-re-tű macs-ka-fé-le. A-kár 200 kg is le-het a sú-lya, így az-tán nem i-ga-zán öl-be va-ló ál-lat. A fel-nőtt o-roosz-lán 2 mé-ter hosz-szú. Eh-hez jön még az egy mé-te-res fark-hossz.

Af-ri-ka az ott-ho-na. Fal-ká-ban él, 4-12 pél-dány ba-ran-gol egy-ütt.

A csa-pat ne-gye-de hím, a töb-bi nős-tény. A hí-mek fe-la-da-ta az u-tó-dok nem-zé-se és a fal-ka vé-del-me-zé-se. A sö-rény-ük mi-att ne-he-zen tud-nak rej-tőz-köd-ve lo-pa-kod-ni, e-zért nem ők va-dász-nak. Vi-szont ők e-het-nek e-lő-ször a zsák-mány-ból! A nős-té-nyek a va-dá-szok és a köly-kök gon-do-zó-i. A-mi-kor va-dász-nak, ó-va-to-san a le-ge-lő csor-dák kö-ze-lé-be lo-pa-kod-nak. Kö-zö-sen ke-rí-tik be az ál-do-za-tot.

A kis-o-roosz-lá-nok é-le-tük el-ső 6 hó-nap-já-ban a-nya-te-jen él-nek. 18 hó-na-pos ko-ruk-ban már fel-nőtt-nek szá-mí-ta-nak.

Az o-roosz-lá-nok ál-ta-lá-ban 15 é-vig él-nek. Az ál-lat-ker-tek-ben en-nél pi-cit to-vább, hi-szen ott nem fe-nye-ge-ti ő-ket sem-mi ve-szély.

Még sa-ját or-vo-suk is van!

Éljen a király!

Az oroszlán az állatok királya. Vajon miért?

Talán azért, mert neki is van fejdísz, akár a királyoknak. Az ő koronáját sörénynek hívják, és csak a hímek viselik. De lehet, hogy azért, mert régen a királyok díszállatként tartották őket.

Az oroszlán nagyméretű macskaféle. Akár 200 kg is lehet a súlya, így aztán nem igazán ölbe való állat. A felnőtt oroszlán 2 méter hosszú. Ehhez jön még az egy méteres farkhossz.

Afrika az otthona. Falkában él, 4-12 példány barangol együtt. A csapat negyede hím, a többi nőstény. A hímek feladata az utódok nemzése és a falka védelmezése. A sörényük miatt nehezen tudnak rejtőzködni lopakodni, ezért nem ők vadásznak. Viszont ők ehetnek először a zsákmányból!

A nőstények a vadászok és a kölykök gondozói. Amikor vadásznak, óvatosan a legelő csordák közelébe lopakodnak. Közösén kerítik be az áldozatot.

A kisoroszlánok életük első 6 hónapjában élnek.

18 hónapos korukban már felnőttek számítanak.

Az oroszlánok általában 15 évig élnek. Az állatkertekben ennél picit tovább, hiszen ott nem fenyegeti őket semmi veszély.

Még saját orvosuk is van!

A hul-lá-mos pa-pa-gáj

Milyen legyen a ka-lit-ka?

A hullámos papagáj virgonc kis jószág. Legalább 30-40 cm magas kalitkát rendezz be neki! A rácsa legyen víz-szin-tes! Ezen könnyen tud fel-le mászni. A papagáj fán szeret üldögélni. Ne sajnálj tőle néhány faágat!

Mit tegyünk a kalitkába?

Tükröt, csengőt és játékokat. De ne feledd: te vagy neki a legjobb barát! Be-szél-gess, játssz vele sokat!

A kalitka aljára szórj ho-mo-kot! Ezt hetente 2-szer kell cserélni.

Hová rakjuk a kalitkát?

Ked-ven-cünk fél min-den-től, ami fölötte mozog. Azt hiszi, ra-ga-do-zó köröz a ma-gas-ban. Ezért a kalitka legalább 1 méter magasan legyen! Fontos az is, hogy ne süssön rá a nap, és ne legyen hu-zat-ban!

Mivel e-tes-sük?

Mindig legyen a kalitkában friss víz és ma-dár-e-le-ség! Magvak, saláta, répa, gyümölcs, ez a legjobb lakoma.

Mészpor és jód is legyen az e-le-del-ben, így marad e-gész-sé-ges a madarad.

Hogyan sze-lí-dít-sük?

Először a kalitka mellett beszélj hozzá! Aztán a ke-ze-det tedd ó-va-to-san a ka-lit-ká-ba! Így etesd, szoktasd hozzá a kezedhez! Ültesd az ujjadra, és óvatosan emeld ki a ka-lit-ká-ból! Ó-va-kodj a hirtelen moz-du-la-tok-tól! A röp-te-tés-hez kez-det-ben húzd be a függönyt, hogy ne repüljön neki az ab-lak-nak!

Csak a hímek ta-nul-nak meg beszélni?

Igaz, hogy a hímek az ü-gye-seb-bek, de a tojók is tudnak beszélni. Persze van olyan madár, amelyik né-ma-sá-gi fo-ga-dal-mat tesz, és egy árva szót sem szól. Minél fi-a-ta-labb a madár, annál nagyobb az esély, hogy megtanul beszélni.

Jól vá-lo-gasd meg, mire tanítod meg!

Hogyan szaporítsuk?

Készíts fából fé-szek-o-dút, mert ter-mé-szet-ben a fa odvában köl-te-nek. A fészek alját béleld fű-rész-por-ral vagy száraz fűvel! A tojó 5-6 tojást rak. 18-20 nap, mire ki-ke-l-nek a fiókák. Ne feledd: a sza-po-rí-tás csak egy fiú és egy lány madárral si-ke-rül-het!

A hullámos papagáj

Milyen legyen a kalitka?

A hullámos papagáj virgonc kis jószág. Legalább 30-40 cm magas kalitkát rendezz be neki! A rácsa legyen vízszintes! Ezen könnyen tud fel-le mászni. A papagáj fán szeret üldögeálni. Ne sajnálj tőle néhány faágat!

Mit tegyünk a kalitkába?

Tükröt, csengőt és játékokat. De ne feledd: te vagy neki a legjobb barát! Beszéljess, játssz vele sokat!

A kalitka aljára szórj homokot! Ezt hetente 2-szer kell cserélni.

Hová rakjuk a kalitkát?

Kedvencünk fél mindentől, ami fölötte mozog. Azt hiszi, ragadozó köröz a magasban. Ezért a kalitka legalább 1 méter magasan legyen! Fontos az is, hogy ne süssön rá a nap, és ne legyen huzatban!

Mivel etessük?

Mindig legyen a kalitkában friss víz és madáreleség! Magvak, saláta, répa, gyümölcs, ez a legjobb lakoma. Mészpor és jód is legyen az eledelben, így marad egészséges a madarad.

Hogyan szelídítsük?

Először a kalitka mellett beszélj hozzá! Aztán a kezedet tedd óvatosan a kalitkába! Így etesd, szoktasd hozzá a kezedhez!

Ültesd az ujjadra, és óvatosan emeld ki a kalitkából! Óvakodj a hirtelen mozdulatoktól! A röptetéshez kezdetben húzd be a függönyt, hogy ne repüljön neki az ablaknak!

Csak a hímek tanulnak meg beszélni?

Igaz, hogy a hímek az ügyesebbek, de a tojók is tudnak beszélni.

Persze van olyan madár, amelyik némasági fogadalmat tesz, és egy árva szót sem szól. Minél fiatalabb a madár, annál nagyobb az esély, hogy megtanul beszélni.

Jól válogasd meg, mire tanítod meg!

Hogyan szaporítsuk?

Készíts fából fészekodút, mert természetben a fa odvában költenek. A fészek alját béleld fűrészporral vagy száraz fűvel!

A tojó 5-6 tojást rak. 18-20 nap, mire kikelnek a fiókák. Ne feledd: a szaporítás csak egy fiú és egy lány madárral sikerülhet!

A hörcsög

A hörcsög tiszta állat. Sokat mo-sak-szik. Nedves man-csá-val szép fé-nyes-re si-mít-ja a szőrét. Egy puha fog-ke-fé-vel ó-va-to-san te is fé-sül-get-he-ted. Ha a szőre fény-te-len és hullik, akkor menjetek az ál-lat-or-vos-hoz!

A szag-lá-sa nagyon ér-zé-keny. Ha ját-sza-ni akarsz vele, előtte moss kezet! Gyen-gé-den fogd meg, ked-ve-sen beszélj hozzá! Így nem-so-ká-ra fel-is-meri a han-go-dat és az il-la-to-dat.

A hörcsög éj-sza-ka-i állat, ezért engedd, hogy dél-u-tán szu-nyó-kál-jon! Ha ki-pi-he-ni magát, nem lesz morgós és harapós.

Hör-csög-ét-lap

A hörcsög először a po-fa-zacs-kó-já-ba gyűjti az ételt. Annyi élelmet képes benne tartani, mint test-sú-lyá-nak a fele! A rej-tek-he-lyé-re siet, és csak ott kezd fa-la-toz-ni.

A hörcsög min-den-e-vő állat. Szí-ve-sen eszik friss zöldet, tücsköt,

bo-ga-rat, diót, rizst, tojást és túrót. Szereti a friss gyü-möl-csöt. Csak na-ran-csot, cit-ro-mot ne adj neki! Vegyél rág-csá-ló-e-le-delt is, abban minden benne van, amire szük-sé-ge van.

A hörcsög szereti a hasát, ezért könnyen el-híz-hat. Egy e-vő-ka-nál eleség elég neki. Játssz vele sokat, így is lead pár dekát!

A hör-csög-vár

A sza-ba-don élő hörcsög hosszú ki-lo-mé-te-r-eket gya-lo-gol azért, hogy é-lel-met találjon.

A mozgás nagyon fontos a la-kás-ban élő hörcsög számára is. Ezért a ket-re-ce legyen minél nagyobb! De mi legyen benne?

Íme néhány ötlet:

- A ketrec aljára szórj for-gá-csot! A hör-csög-nek 8-10 cm vastag, puha alom kell, amibe be-le-fúr-hat-ja magát.
- Legyen háza is, ahová az é-lel-met gyűjti, és ahol nyu-god-tan alhat. Az aljára rakj szénát, vagy szalmát, hogy édes legyen az álma.
- A fogak és karmok gyorsan nőnek. Tegyél a ket-rec-be Fa-kér-get, tobozt, hogy azon kop-tas-sa őket!

- Vegyél mó-kus-ke-re-ke-t! O-la-jozd be jól, hogy ne za-var-jon téged, ha a kis huncut éjjel kezd el spor-tol-ni.
- Ké-szít-hetsz hintát is. Egy vastag farúd két végére köss ma-dza-got, és lógasd le a ketrec te-te-jé-ről.

A hörcsög

A hörcsög tiszta állat. Sokat mosakszik. Nedves mancsával szép fényesre simítja a szőrét. Egy puha fogkefével óvatosan te is fésülgetheted. Ha a szőre fénytelen és hullik, akkor menjetek az állatorvoshoz! A szaglása nagyon érzékeny. Ha játszani akarsz vele, előtte moss kezet! Gyengéden fogd meg, kedvesen beszélj hozzá! Így nemsokára felismeri a hangodat és az illatodat.

A hörcsög éjszakai állat, ezért engedd, hogy délután szunyókáljon! Ha kipihen magát, nem lesz morgós és harapós.

Hörcsögéltap

A hörcsög először a pofazacskójába gyűjti az ételt. Annyi élelmet képes benne tartani, mint testsúlyának a fele! A rejtekhelyére siet, és csak ott kezd falatozni.

A hörcsög mindenevő állat. Szívesen eszik friss zöldet, tücsköt, bogarat, diót, rizst, tojást és túrót. Szereti a friss gyümölcsöt.

Csak narancsot, citromot ne adj neki! Vegyél rágcsálóeledelt is, abban minden benne van, amire szüksége van.

A hörcsög szereti a hasát, ezért könnyen elhízhat. Egy evőkanál eleség elég neki. Játssz vele sokat, így is lead pár dekát!

A hörcsögvár

A szabadon élő hörcsög hosszú kilométereket gyalogol azért, hogy élelmet találjon.

A mozgás nagyon fontos a lakásban élő hörcsög számára is. Ezért a ketrece legyen minél nagyobb! De mi legyen benne?

Íme néhány ötlet:

- A ketrec aljára szórj forgácsot! A hörcsögnek 8-10 cm vastag, puha alom kell, amibe belefúrhatja magát.

- Legyen háza is, ahová az élelmet gyűjti, és ahol nyugodtan alhat. Az aljára rakj szénát, vagy szalmát, hogy édes legyen az álma.
- A fogak és karmok gyorsan nőnek. Tegyél a ketrecbe fakérget, tobozt, hogy azon koptassa őket!
- Vegyél mókuskereket! Olajozd be jól, hogy ne zavarjon téged, ha a kis huncut éjjel kezd el sportolni.
- Készíthetsz hintát is. Egy vastag farúd két végére köss madzagot, és lógasd le a ketrec tetejéről.

A macska

Tükröm, tükröm...

A macska nagyon hiú állat. Sok időt tölt szőre nya-lo-ga-tá-sá-val. Ha kedvébe akarsz járni, fésülgesd te is! A macskád csinosabb lesz, s még jobban ösz-sze-ba-rát-koz-tok közben.

Saját kuckó

A macska szeret emberek között lenni. Kíváncsi a két-lá-bú-ak életére. De szeret elbújni is, és egyedül lenni. Kuckója egy sötét sarokban legyen, ahol nem zavarja senki.

Elveszett macskák

A macska nagy csavargó. Mindig legyen rajta egy nyakörv, rajta a neved és te-le-fon-szá-mod! Vihar és tű-zi-já-ték alatt tartsd bezárva, mert különben megijed és el-me-ne-kül.

Etetés

A macska nagyon vá-lo-ga-tós. Vannak boltban kapható eledelek, de próbálj mást is adni neki! Mindig kapjon elég fo-lya-dé-kot! Tartsd tisztán a tányérját!

Bolhák kí-mél-je-nek!

Az oltások megvédik macskádat a bolháktól és a be-teg-sé-gek-től.

A kis-ci-cá-k nagyon érzékenyek, ezért 8 hetes korukban be kell oltani őket.

Kisdolog, nagydolog

Az a-lom-do-boz a macs-ka-vé-cé. Legyen akkora, hogy a macska ké-nyel-me-sen meg tudjon fordulni benne! Az elhasznált almot tedd zacskóba, úgy dobd ki! A ládát forró, mo-só-sze-res vízzel mosd ki!

Macs-ka-is-ko-la

A macska szó betűiből kirakható a makacs szó is. Bizony a macska makacs állat. De azért a ne-vel-he-tő és ta-nít-ha-tó. Hogy ne karmolja össze a bútorokat, vegyél egy kar-mo-ló-fát! Ha mégis a bútort karmolja, kiálts rá: „Nem!”, vagy locsold le vízzel!

A macska

Tükröm, tükröm...

A macska nagyon hiú állat. Sok időt tölt szőre nyalogatásával. Ha kedvébe akarsz járni, fésülgesd te is! A macskád csinosabb lesz, s még jobban összebarátkoztok közben.

Saját kuckó

A macska szeret emberek között lenni. Kíváncsi a kétlábúak életére. De szeret elbújni is, és egyedül lenni. Kuckója egy sötét sarokban legyen, ahol nem zavarja senki.

Elveszett macskák

A macska nagy csavargó. Mindig legyen rajta egy nyakörv, rajta a neved és telefonszámod! Vihar és tűzijáték alatt tartsd bezárva, mert különben megijed és elmenekül.

Etetés

A macska nagyon válogatós. Vannak boltban kapható eledelek, de próbálj mást is adni neki! Mindig kapjon elég folyadékot!

Tartsd tisztán a tányérját!

Bolhák kíméljenek!

Az oltások megvédik macskádat a bolháktól és a betegségektől.

A kiscicák nagyon érzékenyek, ezért 8 hetes korukban be kell oltani őket.

Kisdolog, nagydolog

Az alomdoboz a macskavécé. Legyen akkora, hogy a macska kényelemesen meg tudjon fordulni benne! Az elhasznált almot tedd zacskóba, úgy dobd ki! A ládat forró, mosószeres vízzel mosd ki!

Macskaiskola

A macska szó betűiből kirakható a makacs szó is. Bizony a macska makacs állat. De azért a nevelhető és tanítható. Hogy ne karmolja össze a bútorokat, vegyél

egy karmolófát! Ha mégis a bútort karmolja, kiálts rá:
„Nem!”, vagy locsold le vízzel!

A kutya

A kö-lyök-ku-tya e-te-té-se

Ha jól táplálod, a kölyökkutya gyorsan nő. Gyomra még nagyon kicsi, ezért kis a-da-gok-ban add neki az eledelt! Mindig legyen friss víz a tál-ká-já-ban!

Séta

Ha egy kutya ok nélkül ugat, azt üzeni: u-nat-ko-zom! Sétálj sokat vele! Ettől ügyes és fürge lesz. Ha el-in-dul-tok, tegyél rá pórázt!

A ku-tya-pi-szok

Fontos, hogy kutyusod ne piszkítsa össze az utcákat, tereket! Mindig legyen nálad zacskó, és takarítsd el a kutyapiszokot!

Elveszett kutyák

Sajnos a kutyák néha elvesznek. Nyakörvén legyen ott a címed, te-le-fon-szá-mod!

Hívatlan vendégek

A bolhák a szőnyegben él-de-gél-nek. Ha arra jár egy kutyus, fel-ug-ra-nak rá egy kis lakomára. A bol-ha-nyak-örv segít távol tartani a hívatlan ven-dé-ge-ke-t.

A kutyák szeretnek tanulni. Csak türelem, sok biztató szó kell hozzá, no meg egy finom falat a zsebedben!

Pacsi

Ültesd le a kutyádat! Emeld fel finoman a jobb lábát! Közben mondd neki: „Pacsi!” Emeld a lábát a mell-ka-sá-ig, aztán gyengéden rázd meg, mintha kezet fognátok! Utána jutalmazd meg a kutyust! Egy hét gyakorlás után próbáld meg úgy, hogy nem fogod a mancsát! Ha a „Pacsi!”-ra magától emeli a mancsát, jöhet a jutalom.

Kapd el!

Állj a kutyád elé! A kezében legyen finom falat! Mutasd meg neki, és dobd felé úgy, hogy könnyen el-kap-has-sa! Közben mondd: „Kapd el!” Ha nem kapja el, akkor te légy a gyorsabb, és vedd fel az eledelt! Így meg fogja érteni, hogy függén kell mozognia. Egy idő után növeld a tá-vol-sá-got! Ha így is sikerül, próbáld meg gu-mi-já-ték-kal is!

A kutya

A kölyökkutya etetése

Ha jól táplálsz, a kölyökkutya gyorsan nő. Gyomra még nagyon kicsi, ezért kis adagokban add neki az eledelt! Mindig legyen friss víz a tálkájában!

Séta

Ha egy kutya ok nélkül ugat, azt üzeni: unatkozom! Sétálj sokat vele! Ettől ügyes és fürge lesz. Ha elindultok, tegyél rá póráz!

A kutyapiszok

Fontos, hogy kutyusod ne piszkítsa össze az utcákat, tereket! Mindig legyen nálad zacskó, és takarítsd el a kutyapiszokot!

Elveszett kutyák

Sajnos a kutyák néha elvesznek. Nyakörvén legyen ott a címed, telefonszámod!

Hívatlan vendégek

A bolhák a szőnyegben éldegélnek. Ha arra jár egy kutyus, felugranak rá egy kis lakomára. A bolhanyakörv segít távol tartani a hívatlan vendégeket.

A kutyák szeretnek tanulni. Csak türelem, sok biztató szó kell hozzá, no meg egy finom falat a zsebedben!

Pacsi

Ültesd le a kutyádat! Emeld fel finoman a jobb lábát! Közben mondd neki: „Pacsi!” Emeld a lábát a mellkasáig, aztán gyengéden rázd meg, mintha kezet fognátok! Utána jutalmazd meg a kutyust! Egy hét gyakorlás után próbáld meg úgy, hogy nem fogod a mancsát! Ha a „Pacsi!”-ra magától emeli a mancsát, jöhet a jutalom.

Kapd el!

Állj a kutyád elé! A kezében legyen finom falat! Mutasd meg neki, és dobd felé úgy, hogy könnyen elkaphassa! Közben mondd: „Kapd el!” Ha nem kapja el, akkor te légy a gyorsabb, és vedd fel az eledelt! Így meg fogja

érteni, hogy függén kell mozognia. Egy idő után növeld a távolságot! Ha így is sikerül, próbáld meg gumijátékkal is!

A legokosabb

Böbe, a csimpánz, a veszprémi állatkert lakója volt. Anyját vadászok lőtték le. Féléves korában került Ma-gyar-or-szág-ra. Azóta se akadt olyan okos és ügyes csimpánz, mint ő. Sokat és szívesen tanult. Egytől tízig tudott számolni. Szeretett mo-to-roz-ni és autóban ülni.

Festeni is megtanult. Pontot, vonalat, keresztet és kört festett a papírra. Kedvenc színe a piros, sárga és a kék volt.

Igazi csibész volt. Egyszer elszökött az ál-lat-kert-ből, és beállított egy békésen vacsorázó családhoz. Csak akkor volt hajlandó visz-sza-men-ni, amikor gondozója motorral ment érte.

Trükkös ba-nán-szer-zés – egy kísérlet Böbével

Egy szobában banánt lógattak le a plafonról. Alatta ládák heverték szanaszét. Böbe egymásra rakta a ládákat, felmászott rájuk, és leszedte a banánt.

Másnap ösz-sze-csuk-ha-tó létrát tettek a szobába. Böbe szét-nyit-ta a létrát, felmászott rá, és úgy ette meg a banánt.

Aztán jött az egyágú létra! Böbe a falnak tá-masz-tot-ta, de még így sem érte el a banánt. Lehúzta hát magáról az inget, és addig csapkodta a létráról a banánt, amíg az le nem esett.

A legokosabb

Böbe, a csimpánz, a veszprémi állatkert lakója volt. Anyját vadászok lőtték le. Féléves korában került Magyarországra. Azóta se akadt olyan okos és ügyes csimpánz, mint ő.

Sokat és szívesen tanult. Egytől tízig tudott számolni.

Szeretett motorozni és autóban ülni.

Festeni is megtanult. Pontot, vonalat, keresztet és kört festett a papírra. Kedvenc színe a piros, sárga és a kék volt.

Igazi csibész volt. Egyszer elszökött az állatkertből, és beállított egy békésen vacsorázó családhoz. Csak akkor volt hajlandó visszamenni, amikor gondozója motorral ment érte.

Trükkös banánszerzés – egy kísérlet Bőbével

Egy szobában banánt lógattak le a plafonról. Alatta ládák heverték szanaszét. Böbe egymásra rakta a ládákat, felmászott rájuk, és leszedte a banánt.

Másnap összecsuksukható létrát tettek a szobába. Böbe szétnyitotta a létrát, felmászott rá, és úgy ette meg a banánt.

Aztán jött az egyágú létra! Böbe a falnak támasztotta, de még így sem érte el a banánt. Lehúzta hát magáról az inget, és addig csapkodta a létráról a banánt, amíg az le nem esett.

A le-győz-he-tet-len

Kincsem ver-he-tet-len csodaló volt. Több mint 100 éve született. Ő volt minden idők leg-si-ke-re-sebb ver-seny-lo-va.

Kincsem te-het-sé-gét először nem vették észre. Egyéves korában gazdája el akarta adni, de senki nem vette meg.

Két-é-ve-sen kezdett ver-se-nyez-ni. Ettől kezdve 4 éven át 54 versenyen indult. Mindig első lett. Ez a tel-je-sít-mény azóta is példa nélküli a lóverseny tör-té-ne-té-ben.

Kincsem beutazta egész Európát. Sokszor levegőtlen vagonban zöty-kö-lő-dött órákon keresztül. A versenyeken mégis mindig ő volt a legjobb.

Hatéves volt, amikor a lábai már nem bírták az iramot, ezért egy ménesbe került. Kincsem kanca volt, kitűnő lovakat adott az u-tó-kor-nak.

A legyőzhetetlen

Kincsem verhetetlen csodaló volt. Több mint 100 éve született.

Ő volt minden idők legsikeresebb versenylova.

Kincsem tehetségét először nem vették észre. Egyéves korában gazdája el akarta adni, de senki nem vette meg.

Kétévesen kezdett versenyezni. Ettől kezdve 4 éven át 54 versenyen indult. Mindig első lett. Ez a teljesítmény azóta is példa nélküli a lóverseny történetében.

Kincsem beutazta egész Európát. Sokszor levegőtlen vagonban zötykölődött órákon keresztül. A versenyeken mégis mindig ő volt a legjobb.

Hatéves volt, amikor a lábai már nem bírták az iramot, ezért egy ménesbe került. Kincsem kanca volt, kitűnő lovakat adott az utókornak.

Az é-let-men-tő

Mancs, német ju-hász-ku-tya. Földrengés után segít meg-ta-lál-ni a túl-é-lő-ket. Összedőlt házak között szimatol és jelez, ha ember van a romok alatt. Már sok életet mentett meg. Lehóczki László képezte ki men-tő-ku-tyá-vá. Ő mesél arról, hogyan kezdődött: *„Egy barátomnál tizenegy kiskutya született. Amikor meg-lá-to-gat-tam, már csak két apróság maradt. A kajlább fülű, e-set-le-nebb kis gombóc ott szaglászott kö-rü-löt-tem. Szó szerint udvarolt nekem. Kétszer is el-in-dul-tam, aztán vissz-sza-men-tem, mert muszáj volt meg-si-mo-gat-nom. Ő volt Mancs. A nevét onnan kapta, hogy mindent a mancsával intéz el, és ál-lan-dó-an a lábunkon taposgál.*

Úgy tűnt, hogy Mancsból nem lehet mentőkutya. Hat hónapos volt, amikor ész-re-vet-tem, hogy a hátsó lábát alig használja. Ál-lat-or-vos, röntgen. Azt mondták, hogy sán-tí-ta-ni fog. Nem nyugodtam bele. Át-a-la-kí-tot-tam egy szíjat, és minden este ráadtam. Egyéves koráig ki-fe-szít-ve aludt alattam, a kihúzott ágy-ne-mű-tar-tó-ban. És látni lehet, milyen kutya lett belőle!”

Az életmentő

Mancs, német juhászkutya. Földrengés után segít megtalálni a túlélőket. Összedőlt házak között szimatol és jelez, ha ember van a romok alatt. Már sok életet mentett meg. Lehóczki László képezte ki mentőkutyává. Ő mesél arról, hogyan kezdődött: *„Egy barátomnál tizenegy kiskutya született. Amikor meglátogattam, már csak két apróság maradt. A kajlább fülű, esetlenebb kis gombóc ott szaglászott körülöttem. Szó szerint udvarolt nekem. Kétszer is elindultam, aztán visszamentem, mert muszáj volt megsimogatnom. Ő volt Mancs. A nevét onnan kapta, hogy mindent a mancsával intéz el, és állandóan a lábunkon taposgál. Úgy tűnt, hogy Mancsból nem lehet mentőkutya. Hat hónapos volt, amikor észrevettem, hogy a hátsó lábát alig használja. Állatorvos, röntgen. Azt mondták, hogy sántítani fog. Nem nyugodtam bele. Átalakítottam egy szíjat, és minden este ráadtam. Egyéves koráig kifeszítve aludt alattam, a kihúzott ágyneműtartóban. És látni lehet, milyen kutya lett belőle!”*

A nyomozó

Kántor a leg-ü-gye-sebb nyomozó kutya volt. Tizenegy évig üldözte a bű-nö-ző-ke-t.

279 esetben sikerült elfogni a tette-st a se-gít-sé-gé-vel.

Csak dicsérő szavakkal lehetett ju-tal-maz-ni, cu-kor-ká-ra nem volt szüksége. E-lő-for-dult, hogy a nyomozás miatt Kántor napokig nem kapott en-ni-va-lót. A siker lelkesé-tette, a kudarctól búskomor lett.

Tóth Tibor, Kántor gazdája mesél:

„Legtöbbször bolti tolvajok nyomában jártunk. A csúcs egy másfél napos üldözés volt, amikor több mint száz kilométert tettünk meg gyalog, mire sikerült egy bűnözőt u-tol-ér-nünk. Mindig láttam rajta, ha közel értünk a célhoz. Egyre e-rő-seb-ben és gyorsabban húzott. Olyankor a nagy iz-ga-lom-tól felállt a hátán a szőr. Egy bűnözőt üldöztünk, amikor a határon egy aknára lépett. Olyan súlyos sé-rü-lé-se-i voltak, hogy az ál-lat-or-vos azonnal el-al-tat-ta.

Nem szeretek beszélni arról, hogy mit jelentett számomra Kántor. Ő másoknak legenda, nekem viszont a barátom volt.”

A nyomozó

Kántor a legügyesebb nyomozó kutya volt. Tizenegy évig üldözte a bűnözőket.

279 esetben sikerült elfogni a tettest a segítségével.

Csak dicsérő szavakkal lehetett jutalmazni, cukorkára nem volt szüksége. Előfordult, hogy a nyomozás miatt Kántor napokig nem kapott ennivalót. A siker lelkesé tette, a kudarctól búskomor lett.

Tóth Tibor, Kántor gazdája mesél:

„Legtöbbször bolti tolvajok nyomában jártunk. A csúcs egy másfél napos üldözés volt, amikor több mint száz kilométert tettünk meg gyalog, mire sikerült egy bűnözőt utolérnünk. Mindig láttam rajta, ha közel értünk a célhoz. Egyre erősebben és gyorsabban húzott. Olyankor a nagy izgalomtól felállt a hátán a szőr.

Egy bűnözőt üldöztünk, amikor a határon egy aknára lépett. Olyan súlyos sérülései voltak, hogy az állatorvos azonnal elaltatta.

Nem szeretek beszélni arról, hogy mit jelentett számomra Kántor. Ő másoknak legenda, nekem viszont a barátom volt.”

A sárkány

Me-sé-ink-ben nincs sze-ren-csé-je a sárkánynak. Nem éli túl a ta-lál-ko-zást a legkisebb királyfival. Hiába van sok feje, min-de-gyi-ke-t el-ve-szí-ti. Igaz, nem szép dolog, hogy ki-rály-lá-nyo-kat rabol.

A szegényebb sárkányok barlangban, a gaz-da-gab-bak pa-lo-tá-ban élnek. A legtöbbnek 7 feje van, de vannak 3, 9 és 12 fejű sárkányok is. Az utóbbi időben az egyfejű sárkány is divatba jött, hála Süsünek.

A táltos ló

Nagyon cseles állat. Az is-tál-ló-ban ő a leggebébb gebe. Ha fitymálsz, e-lé-ge-det-len vagy vele, sose enged a hátára ülni. Csak a szelíd szóra hallgat.

Ha táltos lovad van, nem kell soha re-pü-lő-je-gyet vened. Mert ez a csodaló száll, mint a szél, repül, mint a gondolat. Honolulu, Tahiti? Ne-vet-sé-ges! A Föld kapuja, Nap pitvara! Az már igen! Odaröpít egy perc alatt. Csak vigyél magaddal forró parazsat, mert attól lesz va-rázs-e-re-je!

A griffmadár

Ha séta közben egy griff-ma-dár-ral ta-lál-ko-zol, azonnal fel fogod ismerni. Sasfejű, o-rosz-lán-tes-tű állat. Magas fa tetején vagy hegycsúcson van a fészke.

Termete, mint az e-le-fán-té. De ne ijedj meg tőle! Csak teljesítsd a kérését, s elnyered ba-rát-sá-gát. Ha meg-é-he-zik, adj neki egy bir-ka-nyá-jat, az kedvére való csemege.

Ha fi-ó-ká-it vé-del-me-zed, örökre hálás lesz neked: „Jó tett helyébe jót várj!” Nincs olyan úti cél, ahová el ne röpítene. De jaj annak, akire meg-ha-rag-szik! Egyetlen rú-gá-sá-val palotákat dönt romba. Ezért inkább ne bosszantsd fel!

Az a-rany-ha-lacs-ka

Az ember annyit ér, ahány nyelvet beszél. Ez a halaknál sincs másképp! Itt van például az aranyhalacska.

Ennek a halnak az volt a sze-ren-csé-je, hogy jól beszélte az emberek nyelvét. Sikerült rá-be-szél-ni-e az öreg halászt, hogy dobja vissza a tengerbe. Így nem lett belőle halászlé.

Bár a vízben él, a szá-raz-föl-dön tesz csodát. Nincs az az é-pí-tő-mes-ter, aki ilyen gyorsan tudna kunyhóból házat, házból palotát va-rá-zsol-ni. De egy valamit sajnos ő sem tud meg-vál-toz-tat-ni: a kapzsi emberi ter-mé-sze-tet.

Az ó-ri-ás-po-lip

Tengerész:

A vízből hatalmas hegyként e-mel-ke-dett ki egy óriáspolip. Csáp-ja-i-val kör-be-fon-ta a hajót és meg-pró-bál-ta a mélybe rántani. Kardokkal, késekkel vé-de-kez-tünk. A hajó oldalra dőlt. Már azt hittük, végünk van. Az utolsó pil-la-nat-ban mégis el-en-ged-te a hajót. Áldom a sze-ren-csé-met, hogy élve megúsztam a kalandot.

Tudós:

Valóban él egy ilyen állat a tengerben: a krák. Nagyon erős lehet. Bálnákkal csatázik. Termete te-kin-té-lyes: az eddig talált leghosszabb krák 22 méter hosszú volt. De hogy hajókat támadjon meg? Nem valószínű. Nagy mélységben él. Sose közelíti meg a víz felszínét.

A rúkhmadár

Egy ha-jós-ka-pi-tány fe-le-sé-ge:

Ha nem a saját szememmel látom, el se hiszem! Világos nappal egyszer csak minden sötétbe borult. Felnézek, hát látom, hogy egy óriási madár szárnyai takarják el a Napot. Olyan volt, mint egy sas, csak jóval nagyobb. A karmai között egy e-le-fán-tot tartott!

Tudós:

Hm, érdekes történet. Ekkora testű madárról nem tudunk. Éltek viszont ó-ri-ás-struc-cok. Ők voltak a leg-ma-ga-sabb, leg-sú-lyo-sabb tollas állatok. Repülni nem tudtak. Hatalmas to-já-so-kat raktak. Akik ilyen tojást találtak, vizet hordtak benne, mert több mint 10 liter víz fért bele. Sajnos addig vadászták őket, amíg ki-pusz-tul-tak.

Nessie (ejtsd: nesszi)

Horgász:

Csónakba ültem és ki-e-vez-tem a tóra. Sütött a nap, a szél sem fújt. A víz tü-kör-si-ma volt. Egyszer csak egy hullám kö-ze-le-dett felém. A vízből ki-e-mel-ke-dett egy hosszú nyak, rajta egy pici fej. Aztán még két púp is felbukkant a vízből. Az állat akkora volt, mint egy bálna! Nagyon gyorsan úszott. Ez csak Nessie lehetett!

Tudós:

Sok men-de-mon-dát hallottunk a tóban élő lényről. Egy hajóval el-in-dul-tunk, és radarral vizsgáltuk a tó medrét, de nem találtunk semmit. Az egész csak mese.

Horgász:

Már több fotó is készült róla!

Tudós:

Ugyan már! Egy úszó fatörzset fotóztak le. Vagy egy érdekes formájú hullámot. Vagy trükk az egész. Nincs ilyen állat!

Horgász:

Nem kell ide semmi trükk. Nessie egy di-no-sza-u-rusz!

Tudós:

Egy dinoszaurusz??? Millió évekkel ezelőtt kihaltak. Kép-te-len-ség, hogy egy példány életben maradt.

A ma-jom-em-ber

Vadász:

Egy bokorban lapultam, vártam. Megzörrent a bozót. Egy két és fél méter magas lény lépett elő. Feje olyan volt, mint az emberé. Karjai nagyon hosszúak voltak. Egész testét sötét szőr borította.

Tudós:

Biztos egy majmot vagy egy medvét látott.

Vadász:

Kikérem magamnak. Vadász vagyok, ismerem az ál-la-to-kat.

Tudós:

Nem farsang idején látta? Esetleg egy ma-jom-jel-mez-be öltözött ember volt!

Vadász:

Vigyázzon, fegyver van nálam!!!

Tudós:

Akkor azt mondja meg, miért nem sikerült egyet sem elfogni?

Vadász:

Mert nagyon félénk teremtmény. Elrejtőzik az ember elől. Nem csoda, ha olyan emberek élnek a földön, mint amilyen maga!

Tudós:

Haha! A tenger mélyén rejtőző apró állatokat is ismerjük. Csak a két és fél méter magas majomembert keresik hiába. Ugyan már!

Vadász:

Tudja mit? Nem is kell keresni! Csak nézzen a tükörbe. Ott aztán láthat egy igazi majomembert!

Bámul, mint borjú az új kapura

Akkor mondjuk, ha valaki bambán néz, tátja a száját. De miért bámul a borjú az új kapura?

Régen hajnalban a pásztor vé-gig-sé-tált a falun, és ősz-sze-gyűjtöt-te az is-tál-lók-ból a te-he-ne-ket és a borjakat. A csorda az egész napot a legelőn töltötte.

Este a pásztor ha-za-te-rel-te az ál-la-to-kat. A tehének és a borjak a falu utcáin ballagtak. Maguktól meg-ta-lál-ták azt a kaput, ahol be kellett for-dul-ni-uk.

De ha új kaput csi-nál-tat-tak aközben, amíg a borjú legelőn volt, az állat elment az úton hazáig, de a kapu előtt megtorpant, nem mert bemenni. Ilyenkor csak állt és bámult bambán.

Csak a gazda tudta betereelni. Ezért aztán, ha egy ember valamit nem ért, és bambán néz, azt mondjuk: „Bámul, mint borjú az új kapura.”

Ordít, mint a fába szorult féreg

A szólás azt jelenti: valaki két-ség-be-e-set-ten kiabál. De ki hallott már fába szorult férget ordítani?

Egyszeriben meg-ol-dó-dik a rejtély, ha tudjuk, hogy régen a kártékony vadállatot hívták féregnek. Ilyen volt a farkas!

Megtámadta a há-zi-ál-la-to-kat, és az emberre is veszélyes volt. De hogyan szorult a farkas egy fába? Fa volt a neve a far-kas-fo-gó csapdának. A szólás tehát a csapdába esett farkasról szól.

Ha be-le-lé-pett a farkas a fába, nem tudta kihúzni a lábát. Minél inkább próbálta, annál nagyobb volt a fájdalma. Szegény farkas, ilyenkor ke-ser-ve-sen üvöltött.

Előre iszik a medve bőrére

Olyasmit jelent, mint a várd ki a végét. Akkor mondjuk, ha valaki túl korán örül va-la-mi-nek, ami nem biztos, hogy sikerül. Olvasd csak el ezt a mesét:

Egyszer három legény elment medvére vadászni. Hogy bá-tor-sá-got me-rít-se-nek, egy fo-ga-dó-ban ettek-ittak. Pénzük nem volt, ezért azt mondták, hogy megölik a medvét, a bőrét eladják, abból majd fizetnek.

Az erdőben aztán ta-lál-koz-tak a medvével. Volt nagy ijedség! Ketten futottak, amerre láttak. A har-ma-dik-nak futni sem volt ereje. A földre vágta magát, mintha halott volna. A medve odament, kö-rül-szag-lász-ta, majd otthagya. Amikor elmúlt a veszély, meg-kér-dez-ték a földön fekvőtől: „Mit súgott a medve a füledbe?” „Csak azt, hogy ne igyunk a bőrére addig, míg őt meg nem fogjuk!”

Itt a kezem, nem disznóláb!

Régen, ha két ember meg-e-gye-zett va-la-mi-ben, kezet fogtak, s így szóltak: „Itt a kezem, nem disznóláb!”

Miért éppen disznóláb? Ezt bizony jó lenne tudni!

Régen egy pisztolyt neveztek *disz-nó-láb*-nak. Olyan volt a formája, mint a malac lábának. A pisztoly kicsi volt, elfért az ember te-nye-ré-ben. Amikor két ember ta-lál-ko-zott, tudni akarták, van-e fegyver a másiknál. Így szóltak: „Itt a kezem, nem disznóláb!”, s kezet fogtak egymással. Ez azt je-len-tet-te: „Jó barát vagyok, nincs nálam fegyver.”

A kézfogást ma is békés üd-vöz-lés-re használjuk. Ha pedig *disznólábat* akarsz látni, irány a múzeum!

Utánozás – ma-jom-szo-kás!

Ezt a játékot annyian játszhatjuk, ahányan vagyunk. Ki-szá-mo-lunk egy figyelőt, aki kimegy, vagy hátat fordít. Ezután titokban, csendben ki-je-lö-lünk egy majmot.

A figyelő visszajön. Neki kell kitalálnia, hogy ki a majom.

Ha a majom csinál valamit, a többiek azonnal utánózzák.

A majom fin-to-rog-hat, le-gug-gol-hat, a fejét va-kar-hat-ja, a fülét húz-gál-hat-ja, ki-nyújt-hat-ja a nyelvét stb. A lényeg, hogy gyorsan vál-to-gas-sa a moz-du-la-ta-it!

A fi-gye-lő-nek ki kell találnia, hogy kit u-tá-noz-nak a többiek.

Ha sikerült neki, akkor új játék kezdődhet.

Kutyaorr

Van-e olyan jó szimatunk, mint a kutyáknak? Mindjárt ki-pró-bál-juk!

A já-ték-ve-ze-tő titokban négy zacskóba négy illatos valamit tesz (pl. szárított kamillát, al-ma-cik-kelyt, na-rancs-hé-jat, fahéjat).

A já-té-ko-sok sorban meg-sza-gol-ják a zacskók tartalmát úgy, hogy a zacskókba nem néznek bele. Ha végeztek, akkor a játékvezető fülébe súgják, hogy szerintük mi van bennük. A játékvezető mutatja az ujján, hogy hányat találtak el.

Melyik a ka-kukk-to-jás?

Írj le öt szót egymás után! Úgy válaszd ki őket, hogy az ötből négyben legyen valami közös. Például így:

gólya, lúd, fecske, daru

Ezek költöző madarak. Most jön az ötödik szó. Ez ki fog lógni a sorból, ez lesz a kakukktojás:

galamb

A galamb ugye nem költöző madár.

Most írjuk le az öt szót. A kakukktojást a négy másik közé rejtse el:

gólya, lúd, fecske, galamb, daru

Add egyik társadnak a lapot! Neki kell meg-ta-lál-ni a kakukktojást.

Cserébe ő is készítsen neked egy rejtvényt!

Hal, madár, emlős

Üljetek körbe! Vá-lasz-sza-tok egy já-ték-mes-tert! Ő álljon középre, és a kezében legyen egy kis labda!

A játékmester így szól: Hal, madár, emlős. Majd így kiált:

Madár! És már dobja is a labdát valakinek.

A labdás já-té-kos-nak gyorsan kell egy ma-dár-ne-vet mondani.

Ha jót mond, ő lesz já-ték-ve-ze-tő.

A játékmester persze halat és emlőst is kiálthat. Aki rövid időn belül nem tud vá-la-szol-ni, vagy olyan ál-lat-ne-vet mond, ami már volt, kiesik a játékból.